

**CONFEDERAȚIA NAȚIONALĂ
A SINDICATELOR DIN MOLDOVA**

Str. 31 August 129, MD-2012, Chișinău,
Tel. (373 22) 266502; Tel/fax: (373 22) 234508
www.sindicat.md; e-mail: office@cnsm.md

**НАЦИОНАЛЬНАЯ КОНФЕДЕРАЦИЯ
ПРОФСОЮЗОВ МОЛДОВЫ**

Ул. 31 Августа 129, MD-2012, Кишинэу,
Tel. (373 22) 266502; Tel/fax: (373 22) 234508
www.sindicat.md; e-mail: office@cnsm.md

18.11.2024 Nr. 04-11/ 903
La nr. PCC-01/127a/456 din 25.10.2024

**Doamnei Domnica MANOLE,
președinte al Curții Constituționale
a Republicii Moldova**

Stimată doamnă președinte,

Prin prezenta, transmitem atașat opinia Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova (CNSM) asupra Sesizării nr. 127a/2024 referitoare la controlul constituționalității prevederilor art. 9¹ alin. (3) din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001.

În speranța că opinia noastră va avea parte de o apreciere favorabilă și obiectivă, vă rugăm, stimată doamnă președinte, să primiți și pe această cale asigurarea înaltei noastre considerațiuni.

Vicepreședinte

Sergiu SAINCIUC

Opinia

Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova asupra Sesizării nr. 127a/2024 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 9¹, alin. (3) din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001

Potrivit normei criticate și anume, alin. (3) al art. 9¹ din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001 „*persoana care, în ultimii 5 ani, a fondat entități specificate la alin. (1), a activat sau a deținut orice interes personal în cadrul acestora, nu poate activa în funcții de conducere sau de execuție în domeniul controlului privind respectarea legislației din domeniul muncii și securității și sănătății în muncă*”.

Prin urmare, norma specificată supra, instituie un tratament diferențiat, mai puțin favorabil față de persoanele care, în ultimii 5 ani, au fondat, au activat sau au deținut orice interes personal în cadrul serviciilor externe private de protecție și prevenire, societăților comerciale care prestează servicii de consultanță pentru afaceri și management sau orice alte servicii conexe, manifestat prin faptul că acestea nu pot accede într-o funcție de conducere sau de execuție în domeniul controlului privind respectarea legislației din domeniul muncii și securității și sănătății în muncă, în comparație cu persoanele care nu au exercitat asemenea activități pe parcursul ultimilor 5 ani.

Cele invocate de autorul sesizării privind neconstituționalitatea alin. (3) al art. 9¹ din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001, le considerăm pe deplin întemeiate și în susținerea acestora expunem următoarele considerente.

Republica Moldova, în calitatea sa de stat membru al Organizației Internaționale a Muncii (OIM), trebuie să posede un sistem de inspecție a muncii în conformitate cu prevederile Convenției nr. 81/1947 privind inspecția muncii în industrie și comerț (*ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 593-XIII din 26.09.1995*).

Reglementările acestei Convenții a OIM au fost puse la baza elaborării și adoptării Legii privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001. Pe parcursul aplicării acesteia, inclusiv, *sub pretextul perfecționării legislației naționale în materia inspecției muncii*, legea dată a fost modificată, completată prin mai mult de 20 de legi, dintre care unele au provocat anumite contradicții dintre legislația națională și prevederile Convențiilor OIM nr. 81/1947 și nr. 129/1969, fapt constatat și recunoscut de Comitetul de Experți privind Aplicarea Convențiilor și Recomandărilor OIM prin mai multe rapoarte ale acestuia, inclusiv cel publicat la cea de-a 110-a sesiune a Conferinței Internaționale a Muncii (a se vedea observațiile CEACR din 2020 - ILC.109/III(A) și din 2022 - ILC.110/III(A)).

Acest fapt a determinat CNSM să solicite, în mod repetat, Guvernului să inițieze procedurile necesare de amendare a legislației naționale în vederea aducerii acesteia în concordanță cu prevederile Convențiilor OIM menționate.

Armonizarea efectivă a legislației naționale la standardele OIM în domeniu, constituie vectorul principal în perfecționarea cadrului legal național și asigurarea activității eficiente a Inspectoratului de Stat al Muncii. Or, în lumina acestui raționament, CNSM consideră că, prevederile art. 9¹ alin. (3) din Legea nr. 140/2001 care stabilesc că „*Persoana care, în ultimii 5 ani, a fondat entități specificate la alin. (1), a activat sau a deținut orice interes personal în cadrul*

acestora nu poate activa în funcții de conducere sau de execuție în domeniul controlului privind respectarea legislației din domeniul muncii și securității și sănătății în muncă”, nu țin de perfecționarea legislației naționale în materia inspecției muncii și nici de calitatea reglementărilor legale în acest domeniu. Sau, norma specificată cu efect retroactiv, după noi, încalcă dreptul constituțional la muncă și are un caracter discriminatoriu în cadrul raporturilor de muncă.

Mai mult, Convențiile OIM nr. 81/1947 și nr. 129/1969 nu prevăd nicio normă asemănătoare celei stabilite de alin. (3) al art. 9¹ din Legea nr. 140/2001, care se referă la un termen de 5 ani (cu efect retroactiv) adică, care precedă momentului candidării la o funcție de conducere sau de execuție în domeniul controlului privind respectarea legislației din domeniul muncii, securității și sănătății în muncă.

În altă ordine de idei, vom specifica că alin. (3) al art. 9¹ din Legea nr. 140/2001 a fost elaborat și adoptat fără a ține cont de: dreptul universal care stabilește că, *orice persoană are dreptul de acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării sale* (art. 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului); prevederile constituționale care dispun că: *nicio lege care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică* (art. 7); *cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și libertățile consacrate prin Constituție* (art. 15); *oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică* (art. 39); *orice persoană are dreptul la libera alegere a muncii, precum și la protecția împotriva șomajului* (art. 43); *orice persoană își exercită drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile altora* (art. 55).

Nu este lipsit de importanță să subliniem și faptul că, la adoptarea art. 9¹ alin. (3) din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001 a fost ignorată dispoziția art. 73, alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, potrivit căreia actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, *nu poate fi retroactiv sau ultraactiv*.

Or, în conformitate cu prevederile alin. (4) al aceluiași articol „*Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde*”.

În acest sens, dispoziția alin. (3) al art. 9¹ din Legea menționată, nu se raportează la actele normative care pot avea efect retroactiv.

Pornind de la cele expuse mai sus, susținem că interdicția stabilită de art. 9¹ alin. (3) din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001 reprezintă o ingerință în dreptul de acces la o funcție publică și în dreptul la muncă garantate de art. 39 și 43 din Constituție și nu este proporțională scopului legitim urmărit.

Or, interdicția instituită prin norma criticată, nu asigură o măsură de protecție calitativă împotriva unor eventuale conflicte de interese sau abuzuri de serviciu în virtutea funcției de conducere sau de execuție în domeniul controlului privind respectarea legislației din domeniul muncii, securității și sănătății în muncă. Cu alte cuvinte, raționamentul precum că prin această interdicție s-ar asigura integritatea inspectorului de muncă, nu poate fi susținut.

În acest sens, considerăm pertinentă concluzia Consiliului de egalitate expusă prin Avizul său asupra alin. (3) al art. 9¹ din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001. Sau, potrivit Avizului consultativ al Consiliului pentru egalitate din 27 decembrie 2023, cauza 171/23 „*Consiliul nu reține un raționament*

care ar fundamenta necesitatea stabilirii termenului de 5 ani precedenți accederii într-o funcție de conducere sau de execuție în domeniul controlului privind respectarea legislației din domeniul muncii, securității și sănătății în muncă. Or, dincolo de faptul că asemenea precedente nu există în legislația națională și în standardele internaționale, Consiliul mai notează, cu referire la argumentul reclamatului precum că prevederea are drept scop eliminarea riscului ca inspectorul de muncă să favorizeze unitățile cu care a avut raporturi contractuale, în ipoteza unui eventual control, că instituirea termenului de 5 ani nu constituie o măsură ce poate asigura atingerea acestui obiectiv, din motiv că aceasta nu garantează excluderea riscului favorizării unităților cu care inspectorul de muncă a avut raporturi contractuale în ultimii 6 ani sau 10 ani. Astfel, Consiliul concluzionează că termenul de 5 ani prevăzut la alin. (3) al art. 9¹ al Legii nr. 140/2001, **este stabilit arbitrar și fără a fi fundamentat pe anumite considerente obiective**” (a se vedea pct. 4.9 din Avizul consultativ al Consiliului pentru egalitate).

Mai mult, menționăm că prin avizul sus-menționat, Consiliul pentru egalitate a constatat că interdicția stabilită de alin. (3) al art. 9¹ din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001, este una discriminatorie și a recomandat excluderea ei.

În contextul celor enumerate supra, CNSM consideră că Sesizarea nr. 127a/2024 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 9¹, alin. (3) din Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001, este întemeiată pe deplin.